

LADISLAV KLÍMA

JUVENILIE

/Vzpomínky od Jana Paroubka
a poznámky Jar. Kabeše/

vytiskl a vydal
Jar. Pícka v Praze

+++ MCMXLI +++

O S U D

Fantasie

Kráčel jsem podivnou motanicí vlnědeh.

Po stěnách visely po různu bizyartní
blikající lampy; vlnědeh tma, matnými paprsky
lamp spoře přerývaná.

Hrobovým tichem duněly příšerně mé
kreky; zvuk jejich po nekolikanásobném
usečném echu opodál zanikal.

cosi mne neodolatelně neznámými těmi
místy táhlo ku předu.

Děsil jsem se hrozně prázdnoty a ti-
chostí katakomb těchto; podivně bylo mi
v těžkém, jakoby tlacím tichu; jež, jako
přikrov hrobový, mi lehalo na prsa i na
mysl.

Jakobych zapadl do sítě mocného, tajem-
ného kouzla; po jednou octl jsem se na
konci tmavého koridoru. Dál jsem nemohl.
Kolem tmavo, ticho- - - -

Emata je po slepé, konečné stěně, namakal
jsem kliku. Státnil mne strach; zdálo se
mi nemožno, že se odhodlám k rozhodnému,
osudnému stádnutí. Ale neznámá síla, jež

mě pudila až sem, učinila to zamne. Klíka povolila; dvéře se pootevřely. - Předě neurozprostíral se ohromný sál. Jakoby velikolepé, krápníkové sluj. Stěny jedna drůza fantastických kryсталů, jedno spektrum, nádherné spektrum.

U skupiny obrovitých opálů, stkvějících se jak západ po zmžžení slunce; tam velké kusy iridia, tam ohen zlata; tam modré sloupy berylova, tam fialový almandin a růžový spiněl; tam rubín a safír, tam křišťál s amethysem, tam lastury.

Mezi tím vším jako kapky rosy na květnaté louce třpytily se démanty. Podlaha z lapis lazuli; strop neviditelný - - - Protější stěny tratily se v čiré tmě. Prostřed sálu visela na stříbrném řetězu, jehož konce dohlédnouti možno nebylo, křišťálová lampa. Slabě osvětlovala třed sálu. - Pod lampou stál stolec - - - Vedle stolku seděl muž a psal - - -

Neznámá moc táhla mě blíže - Přistoupil jsem. Mechanick jezdila ruka tajemného

muže po papíře; nahlédl jsem v něj. Ničemu jsem nerozuměl. Samé tajemné značky, jichž nelze vypočteniti. Nikdy před tím jsem jich neviděl. Jsou absurdní, roztumu lidskému nepředstavitelné a přece jsou. Pohlédl jsem v tvář muži. Byla nehybná, oči zavřené, tasy přísné, stuhlé. Nic se na muži nehýbalo, jen ruka neslyšitelně sypala na papír roje podivných známek. Cítil jsem zřetelně, že muž ten je osud. Děšt strašlivých jeho run dále šel na papír. Ve viru citů chopil jsem dýku a zaměřil ji na prsa mužova. V duchu viděl jsem, jak štěstí nastává na světě. - Jak všechno života schopné bez překážky - strašné sudby - brouží se v šumné karaktery štěstí. Jak spravedlnost panuje zas na světě, a jak pod jejím žezlem, co dobré jest, na povrch, co zlé v podnoží dobrému se dostává. Jak osud nezasaží zlo/volně/život, by dlouholeté naděje a tužby bez příči/ny zlo/stně zničil. Jak člověk nádejně spoléhá na vlastní síly, v budoucnost bude hladěti, duši svou za jediného pána a boha považuje.

Jen klesne-li tento mrtvý, v nádherném hrobu pohřbený, ale přec strašlivý muž, jen přestane-li to děsné, neuprosné písmo rozhodovati o žití bez rozmýšlení jen slepě, marně, náhodou.

Tu zdálo se mi, že otvírají se oči muže. Nebyly to oči, byly to bezedné hlubiny, a v nich nic, nic!, ale přece tak mnoho - smrt, smrt!

- Otáčely se pozvolna na mne - - - Zatím bez přetržení házela bílá ruka zdar a zmar, ortel smrti a života na bílý papír. Cítil jsem magnetickou sílu hrozných těch znaků, mrazivé hrůza zalomcovala mnou; udy dřevěněly, jak by mne ovanul dech smrti; ruka s dýkou klesla bez vlády - - -

A četl jsem v divoké muce v strnulých očích Osudu: "Osud nikdo nezmění, co jednou stanoveno, stane se, musí se stát!"

Pochopil jsem tato hrůzná slova otroctví, z něhož není vyproštění; neustanovil osud, by sám zhynul pod mou rukou, nezhyne tedy.

Tedy marno vše úsilí lidské;tedy zůstane člověk věčnou hříškou,tedy Osud nezhyne a štěstí nebude.

Osud mne táhl až k sobě,osud vytasil mou dýku a namířil na své prsa - odrazila se od mrtvé hrudi.Jak náde mnou právě,tak bude Osud věčně nad celým světem svým terrorismem v,ádnouti;proti tomu není nápravy,není léku,není vyhojení.

A stále upíraly se na mne strašlivé hlady;zdály se mi bít polypem storamenným, jenž všemi silnými choboty v strašlivé láno své mne stahuje,

Hrůza má dokončila nejvyššího stupně, nevyslovitelného;chtěl jsem vzkřiknout,dech sevřel se mi v hrdele;chtěl jsem prchnout,tím víc blížil jsem se k Osudu.

Skutečnost opouštěla mne,v extetickém vzrušení mňhaly se přede mnou vidiny i fantomy.Zdálo se mi,že umírám.

Cítil jsem v posledních momentach jasně užasnou moc Osudu;to co největší a

----- 8 -----

nejbezpečnější existuje - - - - -

Studeným potem oblit protrhl jsem se
ze snu. -

- - - - -

A V E R R O I S M U S

Nehnutě leží beztvárná hmota,
 jež ve vesmíru žije bez života,
 jež bez konce se přetvařuje, mění
 ať v lehkém, prostorném étheru chvění,
 ať, světy-li si s žitím zhaslým vletí
 s náručí otevřenou do objetí,
 jež přec směr atomů beze žití,
 již usouzena v stálých změnách mětí.

V tu masu mrtvou, chaosní, bez hnutí
 cos náhle vchází, tajný xxx pud, jenž nutí
 ji k životu. O velké slavné jméno,
 to největší je veškerenstva věno,
 to největší je bůh; o jaké štěstí,
 že pro vesmír - mrtvolu - stvořen jesti!
 To síla, kterou veškerenstvo žije,
 to velkolepé jesti mystérie,
 jež v mrtvý vesmír ve všech částech vchází,
 již miliony sluncí svět svůj hází

ve prostor a z ním rozkvět, krásu, zdary.
 již v ruiny se kácívá svět starý
 již sám z nich zase k životu vsílá
 již tento v tvary nádherné se splétá,
 v nichž věčná, plesná harmonie plane,
 k níž - cíli svému - spěchá lidstvo štvané.
 A hmota, v které stajen kořen lidský,
 když k žití puď v ní vzniká nejlíp vždycky
 to kouzlo vznešené, to mysterium žití
 v těch hlubinách svých skrytých náhle cítí
 a při pramenech všeho, zdrojích, vznících,
 v těch posvěcených stojí okamžicích
 a chápe k životu ulohu svojí
 a v stálém ruchu, vzrůstu ve vývoji
 v ní kráčí dál, neb ve svém nitru svírá
 životní sílu boha všehomíra,
 duši
 Ta poutána ač tělem, pán je těla,
 i v milionech individuí vždy celá
 a jedna velká jest ...

O šlověče, zas z země vachop se prachu
 zas důvěřuj, nech o budoucnost strachu:
 hled v nitro své! Tvůj bůh je duše tvoje.
 Až skončí zemské strasti, nepokoje,
 pak duše tvá se, odkud přišla, vrátí
 a v životním se intelektu ztratí.

O věř, že všechno musí dobré býti,
 že vše tu je - řád věčný vyplnití,
 a s resignací svůj se zemské pouti;
 až zde ti přáno bude zahynouti
 a pro věky svůj zdroj se stopit jasný,
 pak budeš šťastný!

- - - - -

Z E M Ě

O země! Ve prostoru řiší děsné
jen malý prášek jsi, jenž v pouti běsné
ku předu letí, kámen ozžený!
Snad bez účelu, cíle! Kolkol propast bezdná,
a kosmu krajina ledová, hvězdná,
a v centru: kotouč slunce plamenný.

Tou poutí věčnou zoufalost se vkrádá
v tu mysl, lidskou, beznadějně skládá
se ve dlan chorá hlava člověka.
"Kam spějí někde náš cíl?" se každý táže,
"co platná lebkysláva, síla paže,
když v cestě stojí sudba odvěká,

jak démon mrazný, s družkou svojí smrtí,
jež všechy záměry a plány drtí
i bujných nadějí rozkvetlý květ?

Co řetězy své láme člověk darmo
a s resignací po osudu jármu
přec konečně svůj uklánívá hřbet."

To člověk od věků již trpce cítí,
to v histírii, žití vlnobití
jak upír vždy mu v hlavu usedá.
I když mu všecko pod rukou se daří,
zas v nekonečné, ztuhlé nebes tváři
svůj neuprosný osud zablédá.

Enkrát když se člověk, země matko,
k tvým hřadrům přitulí, za krátko,
na osud zapomene, na strasti.
Onť, že tvůj los i jeho stejný, vidí,
že tvoje osudy jsou osudy i lidí,
že ty jen máš s ním pravé soustrasti.

A hlava jeho spítá k hrudi klesá,
zor šíří se a srdce zase plesá,
když pozří na ty věčné krásy tvé.

A v jeho duši jak lék blahý li je
se všechna tvoje něha, poesie
a šťastným zas se cítí v duši tvé.

Onť zřejmě cítí, že je souzen tobě,
že život jeden žijete a sobě,
že jeho osud tvým je osudem;
že spolu obou let se v ^{žít}ženo cítí,
že žití jeho tvoje je i žití,
že hrob je jeho, kde zahyne zem.

O země! Symfonie velkolepá,
ty perlo hvězd, ty královno jich lepá,
tys zřídlo věčných, nebynoucích krás!
Tys rodiatelka velká, nekonečná,
co životů již nadra tvoje věčná
let miliony plodí zas a zas!

Zas v přírodě se vidím divukrásné,
zas rozehvěn slyším ptáků zpěvy hlasné,
zas oko vpíjí se v tvůj květný šat;

zas choral lesů splývá s jezer šumy,
jichž slzou jasné, modrojasné tlumy
v ně házeny jsou v ladný nesoulad.

Zas strašný moře jak mi řičí ve any,
zas vodopád řve, blesku zásvit děsný
zas letí chmurnou, dusnou oblohou,
zas v lůvě, páře, popelu a kouři
jak tisíc saní dutá sopka kouří,
zas v poušti chrupá písek pod nohou.

Zas slzou oko na jítro se dívá,
když slunce vzejde, skřivan opět zpívá
tu probuzení píseň dojemnou.
Zas bludí v poledne na nívy spící
av luzné noci, jak luna se chvilí
svoukzemí šeptá mluvou tajemnou.

O přírodo! O země! Krásná matko!
Jak na tvé něžné hrudi srdci sladko!
Tys vesmír náš! Tys jediný náš svět!

O přivíň každý na pray se její
neb odtamtud vždy sílu ve naději
ssát bude znova každý sprehlý ret!

- - - - -

MANNOVÉ SVÉHO " O F F I C I A "

Jak věčně komičti, protivní oni,
již v malém kruhu svého povolání
jen před praecepty jeho hlavu sklání
a s pýchou o své povinnosti zvoní.

Svou říjí sebevědomě v jeho kloní
a rabská služba - cíl jich bez ustání;
ji "povinnost" zvou a se po ní shání,
jim kulmem všeho, vše jim mizí pro ni.

Jich rozhled jí jak rouškou zastřen černou
a duši je jich rabství pseovsky věrnou
cíl jeden jimá září přenácherou.

A slepci! Otrockou svou funkcí parnou
se spokojení cítí myslí přetitěrnou...
O věčně směšní s duší malichernou!

M E T E M P S Y C H O S A

V dnech utrpení, veselí i práce
vždy proti vůli musil myslet na to,
že vše, co duše, není změnou spjato.
Zřel duše jedny beze transformace.

A zřel je v toku věčném v čelo rvát se
v tom žití, které děsným bolem jato;
a jedno - li z nich v propast bezdna sváto
zřel v nové životy je sprehat blažce,

tak žalem žití věčně duše plují
vždy tytež, z bleďých vzdechů trápě stkané
z člověka do duše se stěhují;

A u cirkulaci oěsouzeny plané
se beznadějně z těla v tělo snují
jich bolest sžíravá již v děcko kane.

- - - - -

K S V O B O D Ě

O, svobodo! Ty všehomíra heslo,
Ty bude skrytý v každém zvířeti,
Ty duchu, držen v hmoty objetí,
Ty, jímž se v prostor na tisíc hvězd vzhleslo

Hle, Tobou v ráji lidské plémě kleslo,
však s tím víc vyrost v trýzni stolet -
a již Tvé křídlo slyšet šuměti,
jak orkánem se na člověka sneslo.

O, blahý čas, kdy zavládneš na zemi,
kdy skutkem bude, o čem teď se sní,
když snové o Tobě tak přeluzní.

O, božský čas, kdy s Tvými perátěmi
se vznese každý nad své duše lemy,
pak teprv lidé budou blažení.

G E N E S I S

Kdys byl Bůh sám a kolem něho nic,
ni prostory. Tu bohu náhle plamen
trysk v nitru mocně - života to pramen -
a tvárčí tužbou vzplála duchu líc.

A stvořil prostor, ohně n vlasatic
a slunci zlato a hvězd chladný kámen -
Duch jeho chvěl se v hmatu jeho ramen...
O, nebude tak tvořit nikdo víc!

Svou tvorbou bůh se vtělil v svoje dílo:
on, vesmír - jedno tělo dohromady...
O, bohorovná tvoření ty sílo!

A všude nyní zjevuje se bůh:
I v nás i v hmotě. Božský souzvuk všady...
O, svatý každé tvárčí síly vzruch!

- - - - -

S A T Y R I H E L L A D A

Satyr, ježž uspal Hellady čas smavý
u řáky v slují, uprostřed rokytí
se vzbudil po staletích; kolkol zřítí
mu jest jen rubáš sněhu ve bělavý...

Šel závějí; čas krok mu stále stává:
vše cizí mu, i kraj spící žití.
Tu v sněhu před sebou zřel město žití.
Je za les měl, a vmísil se hned v davý.

Byl zavřen v klec a světem ukazován:
lid chechtal se; svět učený na pohou;
za opa, pračlověka považován;

a moudrostí to harašilo mnohou.
Však nikomu z učenců nenapadla
ta slavná Hellada, v níž Vesna vládla.

VZPOMÍNKY JANA PAROUKKA

Minulo tomu právě 82 let, kdy s námi zasedl do lavic první třídy domažlického gymnasia městský synek Ladislav Klíma, který později, dospěv k samostatnému filosofickému systému, udivoval i znepokojoval svými exklusivními myšlenkami. - narodil se 22. srpna 1878 v Domažlicích v domě č.2., město. Byl o rok mladší nás, protože jej přivedli do primy ze čtvrté třídy obecné školy. Byl to tichý a nesmělý hošík, ale záhy jsme poznali jeho lingvistické nadání.

Klíma se rychle duševně vyvíjel. Měl nejen vynikající nadání, ale i vnější okolnosti působily blahodárně. Vyrůstal v něžné dobrotě a duševně sílil pod ochranými křídly své matky, inteligentní jemné paní, štenářky, rozené Burešové z Domažlic. Otec měl zvlášť nadaného,

chytrého, rozhodného a úderného, dobrého
řečníka, rozeného z Vokovic na Smíchovs-
ku. Jako syn statkáře, a byv vyučen mly-
nářským pomocníkem, stal se Klímův otec
později úředníkem v kanceláři svého brat-
ra, advokáta v Domažlicích a získal si
značné jmění. Byl radikálem a vedl jako
předseda politický klub v Domažlicích.
Léta devadesátá byla zvlášť bouřlivá
i pro naše městečka, kdy éra staročeská
přecházela do mladočeské. V konzervativ-
ních Domažlicích tento proces urychloval
právě Jos. Klíma, který při volbách do
říšské rady r. 1891 účinně pomíhal pora-
ziti velmi oblíbeného a zasloužilého
domažlického rodáka, proslulého staročecha
MUDr. Ant. Steidla. Měl proto v malých nys-
lích některých měšťanů zarputilé odpůr-
ce, kteří nezapomínali.

Syna Ladislava ponechal otec v úplné volnosti, neskrýval před ním text ani nejradikálnější a rozmlouval s ním jako s dospělým. Proto viděl a věděl Klíma více než my ostatní a měl i tu výhodu, že si mohl nakoupiti knih dle libosti. V kvartě už přečetl skvělou poesií Jaroslava Vrchlického a do meditace o životě uváděly jej záhy romány ruské. Radostně i živě sytil se klasickou kulturou řeckou a latinskou. Bylo to i zásluhou našeho profesora klasických řečí, nadaného Dr. E. Štolovského, který nelpěl tak na slovíčku, spíše předkládal ducha staré kultury, kdo se snažil, mohl se od něho hodně naučiti. Byl veselý, shovívavý, příležitostně i básnil a překládal z klasiků již veršem přízvukným. Ladislava měl opravd. Z omažlie odešel roku 1906 na akademické gymnasium do Prahy, kde zemřel v únoru 1914.

Klíma se důvěrně nekamarádil se spolužáky. Měl jen intimního přítele v nadaném a iřím Hoetzelovi, pozdějším universitním profesoru a vynikajícím právníku. Hoetzel byl o něco starší, přestoupil k nám z měšťanské školy. Přirozeným právem staršího vedl duševně Klímu a měl na něj značný vliv. Přátelství to bylo jistě krásné a pod jeho iniciativním vlivem zářily duševní schopnosti Ladislavovy. Klíma též rád kamarádil se spolužákem Aloisem Hadlem, nadaným, bystrým a veselým to hochem, který, později odloživ právnická studia, stal se úředníkem v místodržitelství a vynikl jako pohotový žurnalista a odhodlaný bojovník za práva sociální.

Ke konci minulého století byl v našem národě zvláštní přerod a zrání mašlenek a talentů. První maturant domálického

gymnasia. K. M. Čapek Chod, psal již svoje literární prvotiny. Před námi maturovali žáci, kteří později v českém životě zaujali přední postavení jako národohospodáři, finančníci, právníci, lékaři, filosofové a literáti. Ti všichni měli za učitele vynikajícího stylistu Jana Voborníka a když pak z Domažlic odešel v r. 1890, přišel následný Gebaurovec a realista, Vojtěch Kebrle, jediný z žijících ještě našich profesorů. V těch letech devadesátých zrála česká moderna a dekadence, brousili své kritické slova Karásek, Machar, Šalda a blížil se odklon od poesie Málkovy.

To vše četl sextán Klíma. Někdy přinesl mezi nás i překlad francouzských symbolistů, někdy již pronesl významné jméno: Nietzsche. Živá Klímova fantasie, přeskypující hojnost myšlének, slov a idejí záhy jej přiváděla k básnění. Nikterak

me nepřekvapilo, když jednoho podzimního
 dne setkali se se mnou v loubí na ná-
 městí Hostzel, Klíma a Radl a rozvinuli
 přede mnou plán založení studentského
 časopisu. Boží ve třídě vesměs s nadšením
 souhlasili s touto krásnou a zakázanou
 věcí. Hned byl zvolen redaktorem Alois
 Radl, vymyslel překrásný název "Jaré vzle-
 ty", koupily se potřebné rekvisity a již
 dne 15. října 1893 vyšlo prvé číslo. Já
 nakreslil ozdobné záhlaví, Bartoloměj Ji-
 rovec/zemřel později jako jednoroční
 dobrovolník v Bálíči/krasopisně napsal te xt
 a několik rukou ochotných i nadšených
 snímalo list za listem z hektografické
 masy. Tisklo se u Radlů. Myslím, že paní
 Radlová s jistou nečůvčrou i nevůli
 hleděla na toto naše tajemné počínání.
 Později jsme tiskli v pokojíku Hostze-
 lově v osamělém domku pod Škarkanem.

Časopis dospěl do čísla pátého. Vše pak měla pro nás zakončení sice nevlídné, ale jinak přirozené. Když se o tomto nedovoleném počínání dověděl profesorský sbor, miseli jsme čísla vyšlé zničit i z osobního dohledu profesora Dr. Štolovského byla hektografická masa vyškrobána a v Škarmanovském potoce i s plechovou krabicí utopena. Na celé té příhodě s vydáváním našeho časopisu není nic tak důležitého a zvláštního. Nebylo snad střední školy, kde by se tak nebylo dalo s některými ovšem variacemi. Ale pamětihodné je, že v "Jarých vzletech" jsou uloženy první literární práce budoucího českého filosofa Ladislava Klímy pod pseudonymem Málek. Bylo jich celkem osm a jsou v této knize otištěny všechny. "ám hochům se nezdály ty básně tenkrát

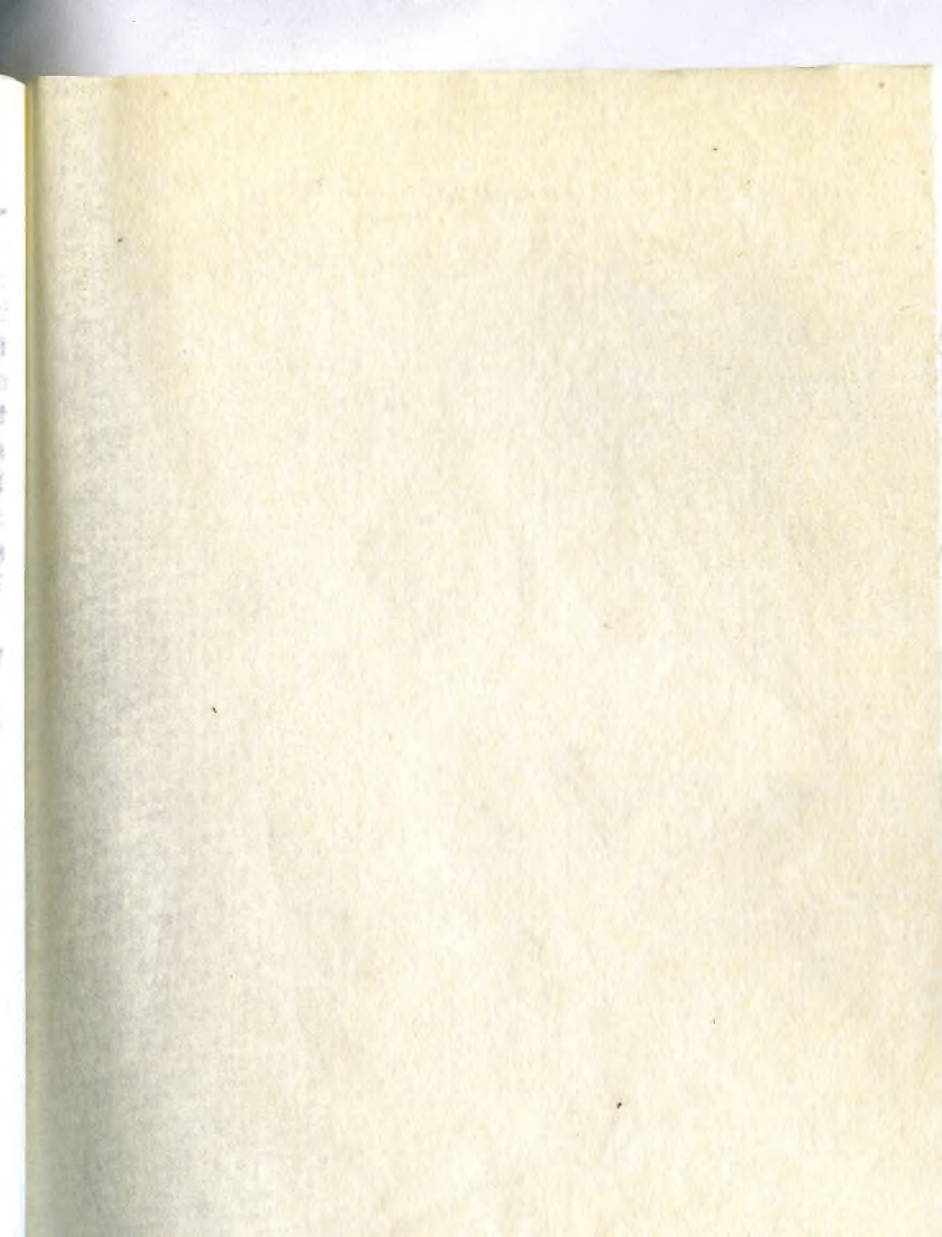
být zvláštní, samo se rozumělo, že to tak
 klima dovedl. Nebylo nám ani nápadné, že
 v nich úplně schází jinožská erotika.
 Pročítajíce dnes tyto lístky téměř půl
 století staré, které vytryskly z jeho živé
 fantasmie a které příděl umnou formou
 verše nebo prósy, ve věku necelých leti-
 let, cítíme v nich naléhavě závan budou-
 cího filosofa i beletristy.

Když klima tyto drobnosti psal, zářilo
 mu ještě štěstí v plné síle a zlatilo
 mu dny jinožského dospívání. Do této jarní
 pohody zavanul náhle ostrý severák a se-
 žehl mu všechnu něžnost, citovost a lásku.
 Umřel matky/5.května 1894/, babičky
 /7.června 1894/, tety, bratra Jaroslava
 /7.července 1894/ a jedenáctileté
 sestry, Anděly, růžolící, modrooké blondýn-
 ky/20.unora 1895/, náhle osiřel. Zůstaven
 byv zcela sám sobě, nepoznal již od té

do by hřejivé starostlivosti svých nejbližších a pravého lidského štěstí.⁴ poustevníčil, žil v nepořádku, ani se nemyl, oddalil se obvyklému způsobu života, toulal se po lesích i v noci a zabíjel se jen do svých knih. V lednu 1895 došlo k jeho vyloučení ze všech rakouských gymnasií. My jsme to považovali za jeho neštěstí, on sám dle svých slov za osvobození.

Pak brzy odešel z Domažlic, kamž se už nikdy nevrátil.

- - - - -

POZNÁMKY Jaroslava K A B E Š E

Juvenilie Ladislava Klímy, psané v letech 1893 a 1894, tedy, když mu bylo 15-16 let, překvapují svou zralostí. Nemají vnitřní nalivnosti patnáctiletého gymnasisty ani vnější tepornosti prvních pokusů o umělecký výraz. Jak prósa, tak i básně, jež tu otiskujeme, jsou vyvřením tak intenzivního duchovního života, že ustupuje do pozadí otázka po "vnějších vlivech", která by u literárních pokusů Zlověky patnáctiletého jinak jistě v první řadě upoutávala pozornost. "do k nám v těchto sextánských pracích mluví, je už celý člověk, je už hotové individuum a pochybovali jsme snad kdy o doslovné pravdivosti Klímových slov o

počítáech jeho filosofování, máme v jeho
příspěvcích do Jarých vzletů doklady o
tom, že v tomto směru obsah Klímových
autobiografií byl vskutku více "prav-
dou" než "básní". Charakterizoval-li Klíma
svůj filosofický vývoj jako "odlepování
spousty hadrů, v něž zabalila lidská so-
cieta můj základní stav: Jsem absolutní",
stačí přečíst si prosu Osud či básen
Averroismus, abychom takřka s určitostí
odhalili bytostné jádro Klímovo. Sextán
který napsal verš: "Až skončí zenská
strana, nepokoje, - pak duše tvá se,
odkud přišla, vrátí - a v životním se
intellektu ztratí" a poslední strofu
básně Averroismus, který se v "annech
svého officia sebevědomě odlišuje od
s l e p c ů, kteří - "O, věčně sněšní s duší
malichernou" - "otrockou svou funkcí
pernou - se spokojení cítí myslí přeti-
tárnou..." , který v jedné kompozici dovedl

obsáhnout celou rozlohu filosofické soustavy a sevřeně vyslovit celý pohled na život, byl již hotové jádro myslitele. Tento sextán, který chtěl z a b í t ó s u d, nepsal své poetické pokusy jako ozvuky četby, ale z vlastního, nepochopitelně hlubokého a mocného myšlenkového usilování.

Každé skutečné umělecké dílo vyráží do své formy z neodolatelného vnitřního napětí intesivně si uvědomovaného života a tajemnou zákonitostí umělecké tvorby působí pak nutně jako zdroj síly, která je zrodila. Je kupodivu, jak ryzí jsou v tomto smyslu mladistvé práce Klímovy. Jako celek jsou vlastně prologem jeho příštího myslitelského usilování.

Prosa Osud je přímo typem Klímových pozdějších pros. "Kráčel jsem podivnou

metanici chodeb" - kolikrát se později v díle Klímově setkáváme s touto životní situací? "Cosí mne neodolatelně známými těmi místy táhlo ku předu" - který z hrdinů a hrdinek Klímových pros to neprožíval? "Dál jsem nemohl. Aolem tmavo, ticho. - - - - - Hmataje po slepé, konečně stěně, namakal jsem kliku" - kdo by při tom nevzpomenul Utrpení knížete Starobnocha? "Skutečnost opouštěla mne, v extatickém vzrušení mihly se přede mnou vidiny a fantomy. Zdálo se mi, že umírám" - to napsal sextén a není to stále a stále se vracející melodie v š e c h pozdějších Klímových prací prosou i prací dramatických?

Emil Filla skomponoval obraz s Klímou hlavou jako do krajiny štrmicí skalou, nad kterou se vzpíná kůn. Když jsem dostal prvně do ruky Klímovy prvotiny, vyvstala mi v duchu slovo: menhira. Objekt, postavený do přírody hotový. - "Kolkol propast bezdná, - a v kosu krajinu ledová, hvězdná, a v centru kotouč slunce plamenný" - to jsou slova sextánova v básni Země a nám, když patříme na uzavřený Klímův život, se zdá, že je v něm vyjádřen celý jeho vnější i vnitřní osud. Plamenný kotouč v ledové krajině týž v 15 letech jako před smrtí - jen jasnosti léty přibývalo.

Při psychologické analýze Klímovy prosy bude jeho chlapecké práce Osud nenahraditelným klíčem, protože je projevem duševních stavů, které jsou asi pro Klímův život rozhodující/na příklad pocity strachu, hrůzy - později "mystického

děsu" a potřeba "hledání jistoty", nebo
drtící vědomí fakta sarti, "hypertrofie
vůle" a pozdější Klímův Ludibronism/.

Básně Klímovy/ později básní nepsal/,
jakoby reprezentovaly příští hlavní
linie jeho myšlení. "Mannové" svobodného
ducha a kritika společnosti, Averroismus
úsilí o filosofický systém. Slova "O
člověče... hleď v nitro své - vyjadřují
Klímu ve zkratce a symbolu neméně než
známá hesla Sokrata či Descartese. "O všě
že všechno musí dobré býti - že vše tu
je- řád věčný vyplniti"- spojeno s -
"tvůj bůh je duše tvoje" dává osu, kolem
níž se vybíjí celý pozdější Klímův du-
chovní život. A zní-li nám některá místa
/na př. v Genesis: "Svou tvorbou bůh
se vtělil v svoje dílo: on, vesmír - jedno
tělodochromady"/ metafysickou hegelovskou,
je to projev hluboké duchovní spřízně-
nosti s Hegelem, nikoli jeho vlivu/ není

známo smí, že by jej Klíma tenkrát již četl./Právě tak nutno považovat básnickou apostrofu "Svobody"/"všehomíra heslo"/ne za ozvuk četby, ale za výraz nejvnitřněji jeho myšlenkového vítězství. Ostatně i zde jsme před jedním ze základních svorníků příští ideové klenby Klímovy.

"Věčnost" uměleckého projevu tvoří vlastně jen ohen, který v něm je a svítí a Klímovy juvenile jsou takového ohně výtvozem přímo mohutným. Odtud i ta pýcha svobody a převahy, která se ostatně projevila i v tom, že a jak nechal Klíma svých studií, že a jak "zkazil" svůj život. V sonetu Satyr a Ballada se planoucí nitro sextánovo zbrdávě vysmívá jalové "harašící" učenosti, třídící a klasifikující a neschopné postihnouti to hlavní:

oheně ducha; a táž přeha planoucího nitra
která diktovala tyto verše, dala promlu-
vit v románě, vydaném po 35. letech: "Zaš-
katulkuj-li mne jednou mezi briganty
nebo filosofy, řeknou-li, že jsem nebyl
nic, nebo bůh, nebo prase, - lidské
utohosti to jen: Jsem ten, který jsem, dělám
co chci, chci bezmezně vše", - Tedy v skutku
menhira, kterou dílo času nepřipravilo
o její podobu, naopak: kterou vyjasnovalo
a očistovalo byt hlavně nástrojem dešťů
kalu, bísta a plískanic.

- - - - -

Vydáním Klímových juvenilií, které bylo umožněno majetníkem jediného nám známého jejich původního opisu ze ztraceného jinak studentského časopisu "Jaré vzlety". Klímovým spolužákem p. Janem Paroubkem z Domažlic, je k profilu Klímovu přidáno mnoho základy.

V JARÝCH VZLETECH byly otištěny Klímovy práce: Osud v čísle 2. ze dne 1. XI. 1893 a č. 3. z 4. XII. 1893, Averroismus v č. 1 z 15. X. 1893, Země v č. 2., 4. z 14. I. 1894 a 5. z 2. II. 1894, Mannové v č. 4., Metampsychosa v č. 5., K svobodě v č. 4., Genesis v č. 4. a Satyr i Hellada v č. 5.

Ladislav Klíma

JUVENILIE

Vyzdobil Jan Konápek

Vytiskl a vydal Jar. Pícha v Praze

106 výtisků

